DOSSIER INFORMATIU

COS DE PORTANTS
DEL SANT CRIST
de Sant Vicenç dels Horts

EXPOSICIÓ
SETMANA SANTA

Del 29 de març al 9 d'abril

Pista Poliesportiva Francesc Macià

Inauguració: 29 de març, 18h.
Del 30 de març a l'1 d'abril: 10 a 13h i 17 a 20h.
2 d'abril: 10 a 21h.
3, 4 i 5 d'abril: 11 a 14h i 17 a 20h.
6 al 9 d'abril: 10 a 13h i 15 a 17h (escoles)
17 a 20h (públic)

Més informació a:
www.setmanasanta.cat

Amb la col·laboració de:

SVH Sant Vicenç dels Horts

AJUNTAMENT Sant Vicenç dels Horts

Aforament limitat

Accés amb mascareta

Gel hidroalcòlic

La processó

No se sap amb exactitud l'any que va començar la processó de Sant Vicenç, però se suposa que va ser pels volts del 1587 i que va sorgir arrel de la representació de l'Auto Sacramental. Però els nostres avantpassats no en van tenir prou amb aquest i un bon dia van decidir d'allargar el drama de la passió de Crist, organitzant la processó.

Existeix un document de l'any 1717 que parla ja d'un d'ells; hi van anar introduint elements com els estaferms, els armats, el centurió, les cucurulles que amb els seus trofeus anaven davant del Sant Crist i l'apostolat format pels cantors de la Coral de l'Església, etc.

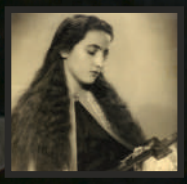
La processó de Sant Vicenç es va fer famosa i va créixer tant que entre els anys 1770 i 1799 es van reconstruir els altars de l'església per tal de col·locar els misteris segons consta amb documents del senyor Enric Aymerich.

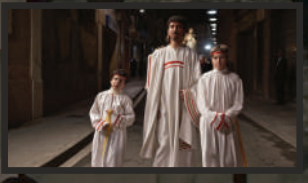
La tradicional processó de Sant Vicenç ha arribat fins avui, però ha sofert algunes interrupcions. Se sap que es va celebrar fins uns quants anys abans de la guerra civil. L'any 1947, el cos de Portants del Sant Crist va reorganitzar d'una manera completa la processó de Dijous Sant.

COS DE PORTANTS
DEL SANT CRIST
de Sant Vicenç dels Horts

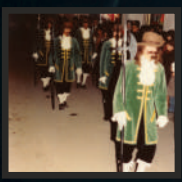
Els estaferms

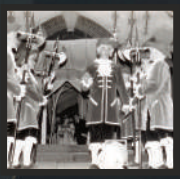
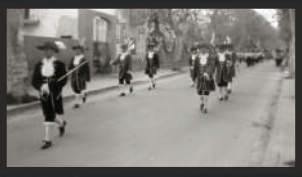
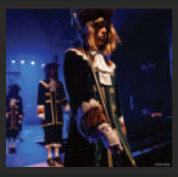
L'origen dels estaferms el trobem en la guàrdia del baró de Cervelló, que s'encarregava de l'ordre públic en dies d'aglomeració i encapçalava la processó (Sant Vicenç dels Horts s'omplia i s'omple de gent de la rodalia el Dijous, ara Divendres Sant). En desaparèixer entre els segles XVII i XVIII va ser substituïda per vicentins vestits a la usança dels guardes, escollits segons afirmen els autors de l'obra El Molí del Mas Durant pel mateix baró entre els joves de cases benestants.

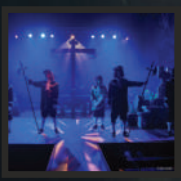
Pel que fa al substantiu "estaferm", sembla que prové del verb "estar" i l'adjectiu "ferm", referit als homes ferms, fornits que el baró escollia com a guardaespatlles.

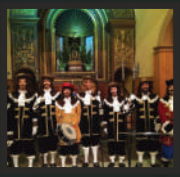
L'any 2007 va ser descobert a l'església parroquial de Sant Vicenç dels Horts un panteó funerari al costat esquerre del temple, just al mig de la primera capella lateral.

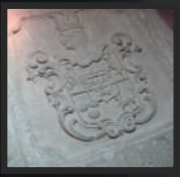
La tomba de l'església parroquial de Sant Vicenç pertany a la família dels Cervelló. El personatge que està enterrat en aquesta tomba és en Guillem Ramon d'Iborra i Calva Anca, baró de Cervelló i de Bellera, senyor de la vila de Sant Vicenç dels Horts. Probablement era el 17è baró de Cervelló, mort –segons la làpida- el 31 d'agost de 1707;

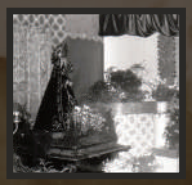

Els passos

La Processó que organitza el Cos de Portants del Sant Crist és una representació dels últims dies de vida de Jesús. A través de diferents personatges i Passos fem un recorregut dels darrers instants viscuts per Jesús de Natzaret.

Des de la trobada de Jesús amb els apòstols, passant per la seva captura a l'hort de Getsemaní, a mans dels soldats romans, i el seu posterior judici. Viurem el camí del calvari, el dolor de Maria i la seva crucifixió i enterrament.

Els passos de la processó de Sant Vicenç dels Horts, comprats entre 1947-1950, han estat recentment restaurants i reformats per l'escenògraf vicentí, Kim Prats. Ell mateix ens comenta que el disseny de tots els passos nous està inspirat en la tradició modernista que tenim a Catalunya amb representants com en Jujol i d'altres arquitectes i mestres d'obres, que utilitzant materials senzills i el saber d'artistes artesans, donen una personalitat entenedora i propera de les obres.

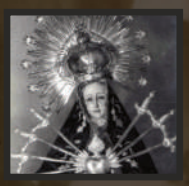

COS DE PORTANTS
DEL SANT CRIST
de Sant Vicenç dels Horts

L'hort

Immediatament després de l'Últim Sopar, Jesús se'n va a anar a pregar a un indret identificat per Mateu i Marc com l'hort de Getsemaní i per Lluc com el Mont de les Oliveres. Segons l'Evangeli de Mateu, va anar-hi acompanyat pels apòstols Pere, Joan i Jaume, a qui va demanar que preguessin amb ell. Se'n va separar "un tros enllà" i, sentint una angoixa i una tristesa aclaparadores, va pregar: "Pare meu, si és possible, que aquesta copa s'allunyi de mi. Però que no es faci com jo vull, sinó com tu vols". L'Evangeli de Marc afegeix que, mentre Jesús pregava, "se li va aparèixer un àngel del cel que el confortava" i que, "ple d'angoixa, la seva suor semblava com gotes de sang que caiguessin fins a terra.

El pas de l'Hort es va restaurar l'any 2012 i posteriorment el 2019. L'escenògraf vicentí Kim Prats va dissenyar i fer tots els originals de les motllures del nou tabernacle. Aquest consta de dues figures, comprades l'any 1949, que representen Jesús i un àngel. Un altre element important és l'olivera, construïda per l'artista Miquel Adell, qui també és el responsable de tots els treballs de fibra de vidre que decoren el pas. La cortina de vellut verd va ser confeccionada per la Paqui Capellades.

COS DE PORTANTS
DEL SANT CRIST
de Sant Vicenç dels Horts

Armats

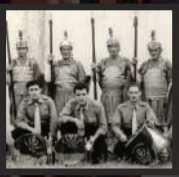
Els armats de Sant Vicenç formen part de la història de l'Auto Sacramental i de la Processó de Divendres Sant. La seva trajectòria està marcada pels esdeveniments històrics de la nostra vila. L'any 1945 a la sortida dels actes litúrgics de la parròquia un antic Centurió d'una forma espontània va declamar el seu discurs. A continuació, ho van fer Jesús i els Apòstols. Un any després va sortir una petita Processó d'armats que va sortir com va poder, amb roba llogada.

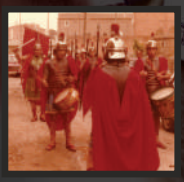
L'arenga del Centurió a l'Auto sacramental, les pendolades del Capità manaia de dreta a esquerra a la Processó, el voleiar de les capes vermelles, el so del timbal, les gralles i el picar de les llances, acompanyen els moviments coreogràfics dels nostres romans.

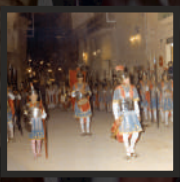
L'any 2005 s'incorporen les vestals, que amenitzen amb el so de les gralles el pas de la tropa. No va ser fins l'any 2017 que van incorporar-se les primeres dones com a soldats romans.

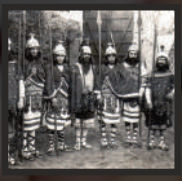

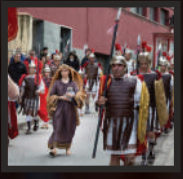

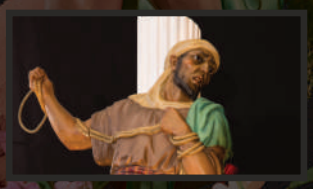

Xavier Miravall

COS DE PORTANTS
DEL SANT CRIST
de Sant Vicenç dels Horts

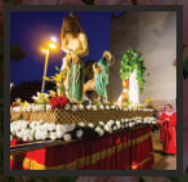
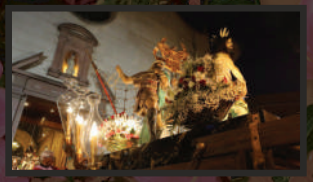
Flagel·lació

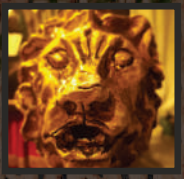
Segons el Nou Testament, Jesús va ser arrestat a Getsemaní després del Sant Sopar amb els dotze apòstols, i obligat a ser jutjat pel Sanedrí, Pilat, i Herodes Antipas, abans de ser lliurat per a ser crucificat. Després de ser fuetejat, va ser ridiculitzat pels soldats romans com el "rei dels Jueus", va ser vestit amb una capa morada, coronat amb espines, el varen colpejar i escopir, mentre es dirigia cap al lloc de la crucifixió.

El pas de la Flagel·lació se li va renovar el tabernacle l'any 2017. Kim Prats dissenya i executa els originals i acabats. Consta de dues figures que representen Jesús i un soldat del Sanedrí, comprades l'any 1950. El pas compte amb la col·laboració de Miquel Adell, responsable de construir la columna en fibra de vidre, i de l'empresa Glassgourmet, qui va construir les 6 àmfores de vidre. La cortina de vellut vermell va ser confeccionada per en Josep Siñol.

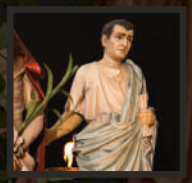
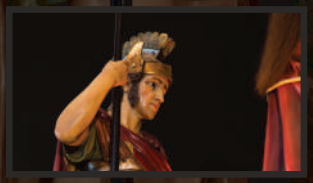
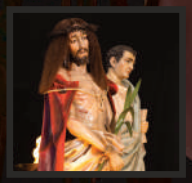

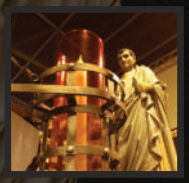

COS DE PORTANTS
DEL SANT CRIST
de Sant Vicenç dels Horts

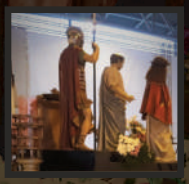
Ecce homo

Ecce Homo (llatí per a aquest és l'home o heus aquí l'home), traducció llatina que apareix en la Vulgata de la frase grega ιδου ο ανθρωπος. Es tracta, segons l'Evangeli de Joan (19,5), de les paraules pronunciades pel governador romà Ponç Pilat quan va presentar Jesús de Natzaret flagel·lat, lligat, amb un mantell de color porpra i una corona d'espines. Pilat mostrava la intenció de ridiculitzar aquell que s'havia atribuït la condició de rei davant la munió hostil amb l'objecte de conèixer el seu veredicte final sobre la seva persona, atès que per la seva banda no veia clar un motiu de condemna.

El pas de l'Ecce Homo va ser reformat l'any 2018. En Kim Prats el va dissenyar i executar els originals i acabats. Consta de tres figures que representen Jesús, Pilat i un soldat romà, comprades l'any 1958. La cortina de vellut gris va ser confeccionada per la Paqui Capellades.

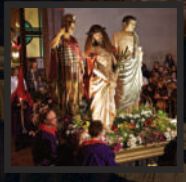

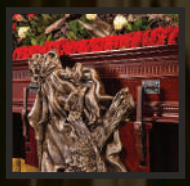

COS DE PORTANTS
DEL SANT CRIST
de Sant Vicenç dels Horts

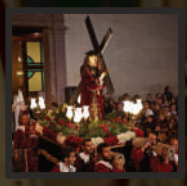
Natzaret

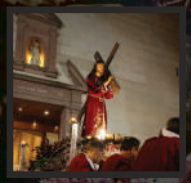
Jesús carrega amb la creu que ha de dur pel camí del Calvari. Gòlgota o Calvari és el nom donat a la muntanya dels afores de Jerusalem on la tradició diu que Jesús fou crucificat. El nom prové de les roques en forma de calavera que hi ha en un costat del turó. Les denominacions calvari en llatí, Κρανιου Τοπος (Kraniou Topos) en grec, i gulgulthā en arameu signifiquen totes "crani".

El pas del Natzaret és l'únic pas, a l'actualitat, que es porta sobre les espatlles. L'any 2016 es construir un tabernacle nou i es va adaptar per ser portat per 16 persones i no 8 com fins al moment. Kim Prats en va dissenyar i dirigir tota la reforma. Aquest mateix any es va estrenar la túnica grana amb guarniments de fil d'or, confeccionada per la Immaculada Siñol. La cortina de vellut vermell va ser confeccionada per en Josep Siñol. La figura de Jesucrist va ser comprada l'any 1947, sent el primer pas en adquirir-se després de la guerra civil.

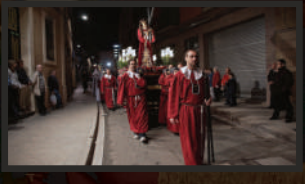

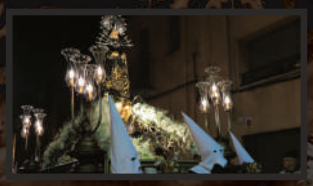
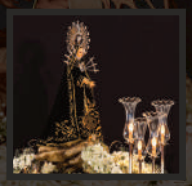

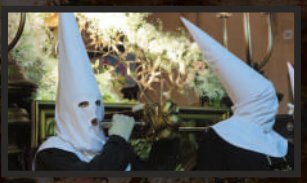
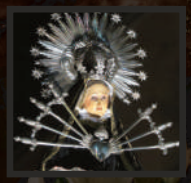

Dolors

La Verge dels Dolors és una advocació mariana també coneguda com a Verge de l'Amargura, Mare de Déu de la Pietat o la Dolorosa. que sol celebrar-se a la cristiandat el dia de Divendres de Dolors o el 15 de setembre. És usual representar-la en aquelles confessions, que ho toleren, amb vestit negre o morat i amb set espases clavades a l'alçada del cor. S'invoca en llatí com Maria Virgo Perdolens o Mater Dolorosa i és una de les nombroses advocacions a través de les quals l'Església Catòlica venera la Mare de Déu. L'advocació dels Dolors destaca el sentiment de dolor de la mare davant el sofriment del seu fill. Els "set dolors" fan referència als set episodis de la vida de Jesucrist, relatats pels evangelis, que van fer patir a Maria, qui acompanyava el seu fill en la seva missió de Redemptor.

El pas dels Dolors es va reformar del tot l'any 2013 L'escenògraf vicentí Kim Prats, construeix de nou el tabernacle i incorpora i dissenya una cúpula de clavells blancs, amb quatre làmpades daurades, situades als extrems, i compostes de 4 tulipes de vidre artesà. La cortina de vellut negre va ser confeccionada per en Josep Siñol. La Mare de Déu dels Dolors, adquirida l'any 1947, llueix un vestit de vellut negre i està exposada durant tot l'any a l'església de Sant Vicenç Màrtir.

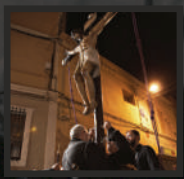
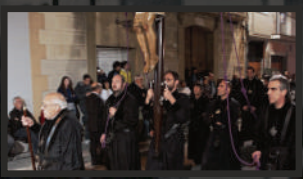
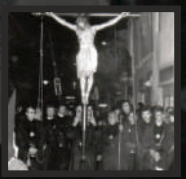
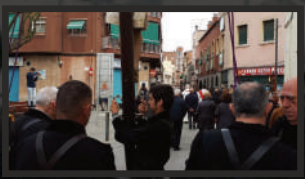

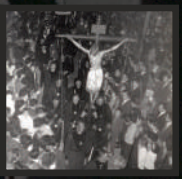

COS DE PORTANTS
DEL SANT CRIST
de Sant Vicenç dels Horts

Sant Crist

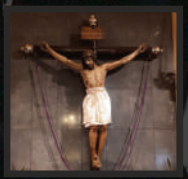
La crucifixió de Jesús, i la seva posterior mort, és un esdeveniment ocorregut al segle I. Un cop al Gòlgota, a Jesús se li va oferir per a beure vi barrejat amb fel. Els evangelis de Mateu i Marc enregistren que ho va rebutjar. Llavors, va ser crucificat penjant entre dos lladres declarats culpables. Els soldats varen clavar un rètol damunt el seu cap que deia "Jesús de Nazaret, rei dels jueus" en tres llengües, li varen esquinçar les seves robes i es varen sortejar la seva capa sense costura.

El Sant Crist és portat pels Portants del Sant Crist i és un dels moments àlgids de la nostra Setmana Santa. Va ser comprat per Mn. Joan Tous a un escultor de Mollet del Vallès l'any 1939. La imatge va ser construïda en uns soterranis durant la guerra civil de l'any 36. Va ser restaurat l'any 2019 pels tallers d'Olot, El arte cristiano. La seva faldilla de seda, confeccionada per la Immaculada Siñol l'any 2014, compte amb brodats de fil d'or fets per la Maria Mas.

COS DE PORTANTS
DEL SANT CRIST
de Sant Vicenç dels Horts

Cos de Portants del Sant Crist

El papa Joan Pau II, seguint la tradició de l'Església pel que fa als màrtirs, ha considerat sants els qui van morir per Jesucrist en el desgavell civil del 1936-1939. Per tant, el Cos de Portants del Sant Crist ostenta l'honor d'haver estat fundat per un sant.

A principis de 1929, el zel apostòlic de Mn. Josep Duran reorganitza i rejoveneix el Cos de Portants del Sant Crist. El primer viacrucis del nou flamant Cos de Portants tingué lloc el primer diumenge de Quaresma de 1929 i va aplegar molta gent de la nostra població. Es va fer conjuntament amb els Portants de la Catedral i els de l'església Pia de Barcelona.

A l'actualitat, el Cos de Portants, format per una vintena de persones de totes les edats, és el responsable de l'organització de la Processó, de l'Auto sacramental i del Via crucis.

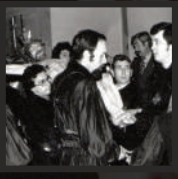
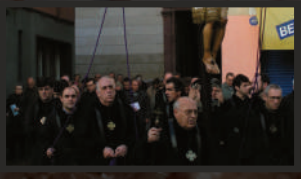

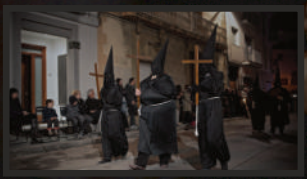
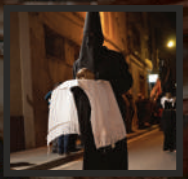
COS DE PORTANTS DEL SANT CRIST
de Sant Vicenç dels Horts

Arma Christi

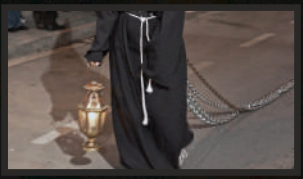
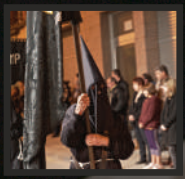
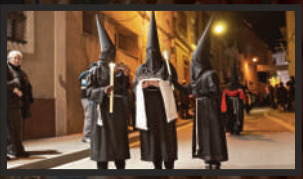
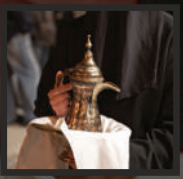
Arma Christi ("armes de Crist") és el nom que reben els instruments emprats en la Passió de Jesús i que s'han convertit en símbols dels cristianisme.

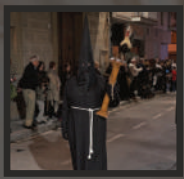
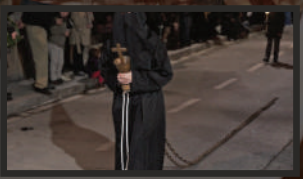
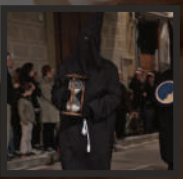
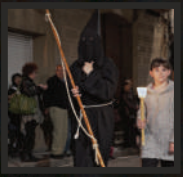
S'agrupen segons dos criteris: el cronològic, segons a quina escena de la Passió es refereixin, i l'altre segons la seva tipologia. Si s'atén als passatges bíblics, diferenciem els instruments referits al Sant Sopar (**Sant Calze**), la detenció de Jesús (l'**espasa** de Pere), el procés previ a la sentència (la **corona d'espines**), el camí del Calvari (la **Veracreu**, o el **drap amb la Santa Faç**), la crucifixió (els **claus**, la **túnica** i els **daus**, el rètol **INRI** o la **llança** de Sant Longí) i per últim el davallament de la creu (**sudari**).

Tenint en compte la tipologia dels instruments, es pot afirmar que les pròpiament "armes" són tots aquells elements usats per fer mal o humiliar Jesús. Els **claus** i la **creu**, els **assots**, la **llança**, la **túnica** i els **daus**, el **ceptre de canya** i el **mantell porpra**, el rètol amb la inscripció **INRI**, la **corona d'espines** i l'**escala**. Altres elements menys freqüents són les **tenalles** per a treure els claus o el **martell** per a clavar-los, l'**esponja de vinagre**, el **gall** que s'associa a la negació de Sant Pere o la **mirra** amb què es va ungir el seu cos abans de l'enterrament.

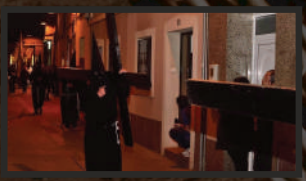

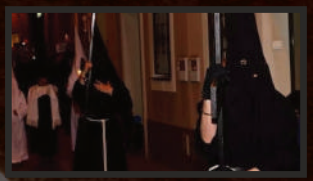
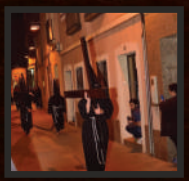
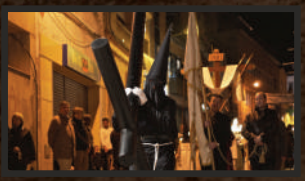

COS DE PORTANTS
DEL SANT CRIST
de Sant Vicenç dels Horts

Penitents

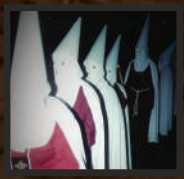
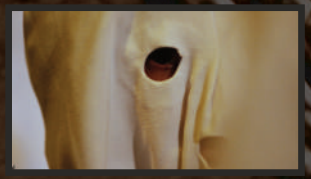
La penitència és un sagrament del cristianisme que consisteix a penedir-se dels propis pecats. Les peregrinacions, les processons de Setmana Santa i la mortificació corporal han estat històricament formes de mostrar en públic que s'estava complint la penitència.

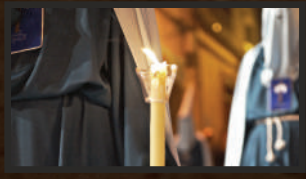
La processó acull any rere any nombroses persones, vingudes de tot arreu, que de forma anònima fan penitència. Sens dubte un dels moments més emotius que hom pot presenciar. El respecte en forma de silenci, regne durant el pas dels penitents a la processó. Descalços, arrossegant cadenes o portant creus a l'espatlla... tots ells assumeixen la seva penitència.

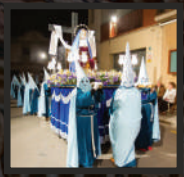

COS DE PORTANTS
DEL SANT CRIST
de Sant Vicenç dels Horts

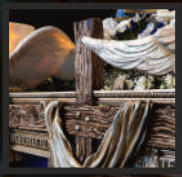
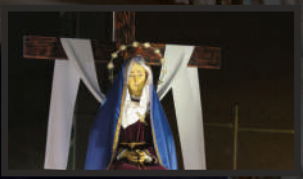
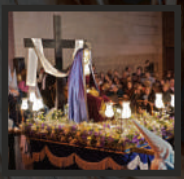
Soledat

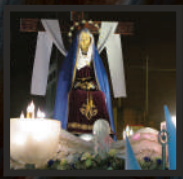
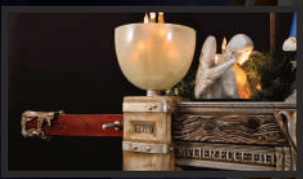
El Davallament de la creu és l'episodi de la Passió de Jesús posterior a la seva crucifixió i mort i anterior a l'enterrament. A l'Evangeli segons Marc l'episodi té lloc la nit del dia de la preparació ("Parasceve", la vigília del dia de repòs), Josep d'Arimatea, de qui es diu que va ser un membre influent del Sanedrí i que estava esperant el regne de Déu; va anar a Pilat a demanar-li el cos de Jesús, i Pilat, sorprès que Jesús ja fos mort, va demanar confirmació de la mort a un centurió i a continuació va donar el cos a Josep.

El pas de la Soledat es va fer de nou l'any 2015 per l'artista vicentí Kim Prats amb la col·laboració de Miquel Adell, responsable dels treballs en fibra de vidre. El pas compte amb dos àngels que abracen amb les seves ales a Maria. La figura, comprada l'any 1955, està vestida amb una túnica grana, amb brodats de fil d'or, i un mantell de seda de color blau, confeccionada per la Immaculada Siñol. La cortina de vellut blau va ser confeccionada per en Josep Siñol.

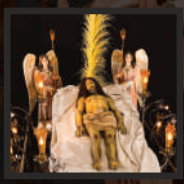

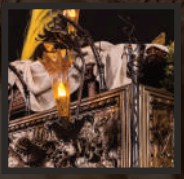
Sant Sepulcre

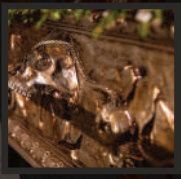
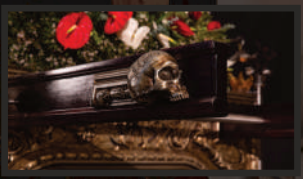
Després de la mort de Jesús, el seu cos va ser davallat de la Creu per Josep d'Arimatea i enterrat en una tomba, amb l'ajut de Nicodem. Segons la tradició cristiana, Jesús va ressuscitar tres dies més tard. El significat religiós que té el Sant Sepulcre per al Cristianisme és importantíssim, perquè dins d'aquest recinte es troba tant el Calvari, on segons s'afirma Jesucrist va morir, com el seu sepulcre, lloc en el qual, segons està escrit en els Evangelis, Jesucrist va ressuscitar al tercer dia de la seva mort.

El pas reconstruït l'any 2014 per l'escenògraf vicentí Kim Prats amb la col·laboració de Miquel Adell, responsable dels treballs en fibra de vidre. En aquesta reforma es compta amb la intervenció de Manel Torres i el seu fill Carles, en la construcció de molts dels elements i estructures metàl·liques. El pas compta amb dos àngels guardians, comprats l'any 2014, i amb la figura de Jesús, comprada l'any 1948. Il·luminen el pas diverses torxes de forja, amb tulipes de vidre artesà.

La cortina de vellut negre va ser confeccionada per en Josep Siñol.

COS DE PORTANTS
DEL SANT CRIST
de Sant Vicenç dels Horts

Vera Creu

La Veracreu o Santa Creu és la creu on va ser executat Jesús de Natzaret; dintre del cristianisme es considera una relíquia de primer ordre. En la nostra processó la trobem representada amb una creu que incorpora tots els elements icònics que van intervenir en la crucifixió de Jesús. Coronada amb el cartell d'INRI i la corona d'espines, conté les escales del davallament, la llança i l'esponja, els treus claus, el martell i les mordasses, i el llençol amb que van davallar el cos de Jesús.

LA BANDERA DE LES ENTITATS

Tot i que a l'actualitat són moltes les entitats que existeixen a Sant Vicenç dels Horts, aquesta ensenya es portada per les tres entitats històriques de la vila que van tenir un paper rellevant en la dinamització cultural de principis del segle XX; l'Ateneu Familiar, la Societat La Vicentina i el Centre Catòlic.

COS DE PORTANTS
DEL SANT CRIST
de Sant Vicenç dels Horts

Auto Sacramental

Malgrat no conèixer la data exacta del seu inici es té per cert que el 1793 s'adopta la forma literària de fra Antoni de Sant Jeroni, monjo de l'ordre dels Trinitaris Descalços de Barcelona.

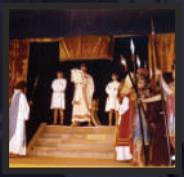
L'any 1939, un cop acaba la guerra civil, Mn. Joan Tous autoritza l'Auto sacramental i la processó del Dijous Sant. D'aquesta manera, el 1946, després de tretze anys d'interrupció, s'inicien uns tímids Auto sacramentals-processó amb apòstols i armats pels carrers del voltant de l'església.

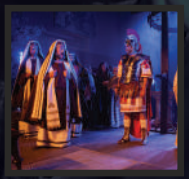
L'any 1964 s'incorpora la música del mestre Antoni Casasampere i els salms del poeta Narcís Lunes. Es funda l'Escola Polifònica formada per components de les corals Santa Cecília, el Llessamí, l'Orfeó Vicentí i altres veus voluntàries, dirigides pel mestre Casasampere.

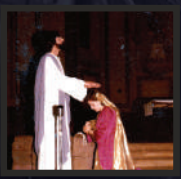
En els darrers vint anys l'auto sacramental s'ha renovat i modernitzat convertint-se en una petita joia cultural. L'any 2019 es va integrar a la Federació Catalana de Passions.

COS DE PORTANTS DEL SANT CRIST
de Sant Vicenç dels Horts

© Mikel Adell

-Auto Sacramental 2019-

La música de l'Auto Sacramental

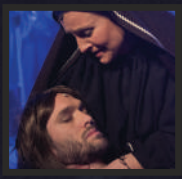
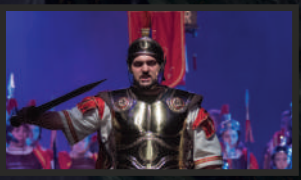
L'Auto Sacramental de Sant Vicenç dels Horts és una joia única gràcies a la seva música. Els darrers dies de Jesús a través de tretze escenes musicades i interpretades pels mateixos actors. L'any 2017 es van enregistrar els salms per incloure'ls en un CD que inclou un llibret amb la nostra història.

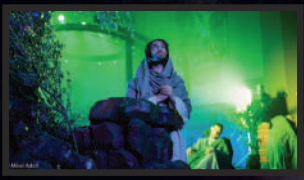
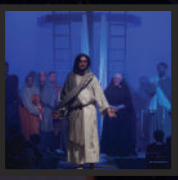
Antoni Casasampere i Ferrés (1 de gener de 1922 – 17 d'octubre de 2012). Estudià contrapunt, harmonia, fuga, composició i formes musicals al Conservatori Municipal de Música de Barcelona. És l'autor de la partitura de l'Himne del Cos de Portants del Sant Crist així com de la música dels Salms que es canten a l'Auto sacramental. Nomenat fill predilecte de Sant Vicenç dels Horts l'any 1969.

Narcís Lunes i Boloix (15 de gener de 1917 – 19 de setembre de 1987) Home inquiet, d'esperit artístic. Des de 1933 pren part en certàmens literaris i jocs florals, obtenint guardons arreu de Catalunya, França i la República Argentina. És l'autor de la lletra de l'Himne del Cos de Portants del Sant Crist així com de bona part dels Salms que es canten a l'Auto sacramental. Nomenat fill predilecte de Sant Vicenç dels Horts l'any 1966.

COS DE PORTANTS DEL SANT CRIST
de Sant Vicenç dels Horts

Personatges femenins

L'Evangeli de Joan esmenta les dones que estaven al peu de la creu vetllant el darrer alè del Crist. D'algunes en sabem el nom: **Maria Magdalena, Maria**, mare de Jaume i Josep, Salomé i, per descomptat, **Maria**, la seva mare. Altres no sabem qui són: l'Evangeli de Lluc esmenta les filles de Jerusalem que ploren per ell en el seu camí cap a la creu, la **Verònica**. D'altres intervenen d'una manera o altra en el relat: **Marta i Maria de Betània**, la serventa al pati del gran sacerdot o la dona de Pilat. Són figures que sovint ens poden passar desapercebudes però cadascuna d'aquestes dones, d'una manera o d'una altra, tenen un encontre amb Jesús que les transforma.

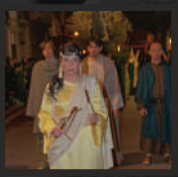
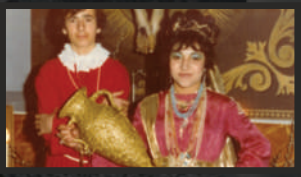
A la nostra processó trobem la fe de Marta; la generositat de Maria de Betània; l'acusació de la dona que treballava a casa del gran sacerdot, la serventa, i que provoca la primera negació de Pere; el coratge, la misericòrdia i la compassió de les "filles de Jerusalem", la **Verònica**, que acompanyen Jesús en la crucifixió i que miren d'esmorteir el seu dolor; la lleialtat i l'amor de les dones que vetllen la creu, entre les quals Maria, la seva mare; i la fidelitat i devoció de Maria Magdalena que serà la primera en veure el Crist ressuscitat.

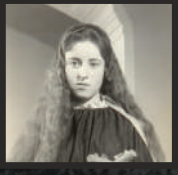

COS DE PORTANTS DEL SANT CRIST
de Sant Vicenç dels Horts